

УДК 811.111'42

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ФУНКЦІЇ У КОМІЧНОМУ ІДІОДИСКУРСІ Д. БАРРІ

О.В. Кузнєцова (Харків)

У статті вперше пропонується дослідження комунікативної функції на матеріалі комічного ідіодискурсу американського письменника-гумориста Дейва Баррі. Виявлено, що роль комунікативної функції у комічному ідіодискурсі визначається особливостями передачі певної інформації, закладеної автором у його комічних текстах, через які він впливає на свого читача. Сутність цієї функції полягає в діалогічній організації ідіодискурсу, в інтеракції автора з адресатом/адресатами. Таким чином, комунікативні наміри мовців проявляються у діалозі. Встановлено, що для успішного діалогічного спілкування комуніканти налагоджують контакт, який складається з трьох етапів: встановлення, підтримання та розмикання. Ці три етапи відзначаються як вербальними, так і невербальними формами прояву. Результати проведеного аналізу доводять, що на етапі контактоустановлення Д. Баррі та його опоненти використовують привітальні фрази та жести. Присутність проксемічних та кінесичних складових – відстань між комунікантами, дружні жести та міміка під час привітання, свідчать про приязний, веселий перебіг спілкування. До найчастотніших засобів підтримання контакту відносимо загальновідому інформацію та клішовані фрази, через які відбувається акцентування уваги та конкретному факті або події, що дає змогу мовцям продовжити діалог. Розмикання контакту також підсилюється невербальними проявами – рукоштовпанням і помахом руки на прощання. Визначено, що для створення комічного ефекту Д. Баррі використовує порушення норм – мовних, мовленнєвих, онтологічних, логіко-понятєвих, валоративних.

Ключові слова: ідіодискурс, комічний ідіодискурс, комічний текст, комунікативна функція, контакт.

Кузнєцова О.В. Реализация коммуникативной функции в комическом идиодискурсе Д. Барри. В статье впервые предлагается исследование коммуникативной функции на материале комического идиодискурса американского писателя-юмориста Дейва Барри. Выявлено, что роль коммуникативной функции в комическом идиодискурсе определяется особенностями передачи определенной информации, заложенной автором в его комических текстах, через которые он влияет на своего читателя. Сущность этой функции заключается в диалогической организации идиодискурса, в интеракции автора с адресатом/адресатами. Таким образом, коммуникативные намерения говорящих проявляются в диалоге. Установлено, что для успешного диалогического общения коммуниканты налаживают контакт, который состоит из трех этапов: установление, поддержание и размыкания. Эти три этапа отмечаются как вербальными, так и невербальными формами проявления. Результаты проведенного анализа показывают, что на этапе установления контакта Д. Барри и его оппоненты используют приветственные фразы и жесты. Присутствие проксемических и кинесических составляющих – расстояние между коммуникантами, дружеские жесты и мимика во время приветствия, свидетельствуют о дружеском, веселом ходе общения. К наиболее часто используемым средствам поддержание контакта относим общеизвестную информацию и клишированные фразы, с помощью которых происходит акцентирование внимания на конкретном факте или событии, что позволяет говорящим продолжить диалог. Размыкание контакта также усиливается невербальными проявлениями – рукопожатием и взмахом руки на прощание. Определено, что для создания комического эффекта Д. Барри использует нарушение норм – языковых, речевых, онтологических, логико-понятийных, валоративных.

Ключевые слова: идиодискурс, комический идиодискурс, комический текст, коммуникативная функция, контакт.

Kuznietsova O.V. Implementation of the communicative function in Dave Barry's comic idiodiscourse. In the article, the study of the communicative function on the material of comic idiodiscourse of the American writer-humorist Dave Barry is undertaken for the first time. It has been revealed that the role of the communicative

function in comic idiodiscourse is determined by peculiarities of certain information transmission that the author has included in his comic texts, through which he influences his reader. The essence of this function lies in dialogical organization of idiodiscourse, in the author's interaction with the addressee. Thus, communicative intentions of the speakers are manifested in dialogue. It has been discovered that successful dialogical comic communication consists of three stages: establishment, maintenance and breaking contact. These three stages are marked by both verbal and non-verbal forms of manifestation. The results of the analysis show that at the stage of contact establishment D. Barry and his opponent use greetings and gestures. Presence of proxemic and kinesic components – distance between communicants, friendly gestures and facial expressions during the greeting, point at sociable and cheerful communication. To the most frequently used means of contact maintenance we refer well-known facts and cliches that help emphasize the particular fact or event, which allows the speakers to continue dialogue. Breaking contact is also enhanced by non-verbal display – a handshake and a wave of the hand at parting. It is determined that to produce a comic effect D. Barry most often violates norms – language, speech, ontological, logical-conceptual, valorative.

Key words: comic idiodiscourse, comic text, communicative function, contact, idiodiscourse.

1. Вступ

З точки зору функціонального підходу дискурс досліджується неподільно від функцій мови в широкому соціокультурному контексті [4, с. 56] і трактується як «мовленнєва діяльність, що реалізується в письмовій, усній (діалогічній, полілогічній, монологічній) або паралінгвістичній формі, і безпосередньо дана дослідникові у вигляді мовного матеріалу (за Л.В. Щербою) в звуковій, графічній або електронній репрезентації» [8, с. 70–71]. Функціональне поле дискурсу, таким чином, обумовлюється відбором специфічних вербальних і невербальних засобів як форми впливу на змістовну структуру тексту відповідно до комунікативної ситуації, в якій і знаходить своє функціональне втілення.

Для кращого пізнання мови, її внутрішньої структури слід звернутися до поняття функції [6, с. 36]. Функція виступає системоутворюючим фактором мови, а процес функціонування – способом її існування. Крім того, функціональний підхід розглядає функцію певної мовної одиниці по відношенню до мови в цілому [там само] «у комплексній взаємодії з суб'єктами комунікації, ситуаційно-контекстними і загально-контекстними факторами» [7, с. 27]. У ході функціонування «проявляються найбагатші творчі можливості мови, які й фіксуються в мовленнєвих творах, в текстах, але ніколи не вичерпують себе завдяки нескінченній різноманітності екстралінгвістичних ситуацій та факторів (в їх комбінаціях), що обумовлюють закономірності функціонування мови» [5, с. 17].

Актуальність теми статті вбачається в тому, що комунікативна функція досліджується вперше

на матеріалі комічного ідіодискурсу Дейва Баррі, який є сучасним американським письменником-гумористом. Наукова розвідка полягає у встановленні особливостей прояву комунікативної функції в діалогічному спілкуванні комунікантів, яке реалізується в ідіодискурсі. Ідіодискурс Д. Баррі включає не лише письмову комунікацію, але й усну, бо дискурс передбачає спілкування. Під «ідіо» розуміється конкретна особистість, яка спілкується з аудиторією письмово або усно. Дейв Баррі є відомим американським письменником-гумористом, автором більш ніж 30 книжок та публічних промов. Д. Баррі – це різностороння особистість, яка встановлює контакт засобами письмового або усного слова через гумористичні засоби. Мета цього наукового дослідження полягає у встановленні особливостей прояву комунікативної функції в комічному ідіодискурсі Д. Баррі. Об'єктом статті є виступи Д. Баррі перед читачами, студентами, працівниками компанії Google, на телевізійних шоу тощо, а предметом виступає виявлення особливостей комунікативної поведінки (вербальної та невербальної), яка спрямована на досягнення комічного ефекту задля впливу на комуніканта/ів. За матеріал дослідження обрано 32 відеоінтерв'ю сучасного американського письменника-коміка Дейва Баррі.

2. Особливості дискурсивного прояву комунікативної функції

Комунікативна функція ідіодискурсу полягає у передачі певної інформації, яку автор свідомо закладає у свої тексти, задля впливу на свого чита-

ча. Ця функція криється у інтерактивній організації ідіодискурсу, у діалогічності. Саме «від комунікативної мети залежить мовленнєва поведінка людини, зміст, композиція і стиль її мовлення» [9, с. 18].

Ефективність інтерактивної комунікації залежить від реалізації адресантом певних настанов: «настанова на самого себе – як мовець репрезентує себе самому собі, адресанту або слухачу; настанова на адресата (найважливіша) – як мовець «прилаштовується» до адресата, настанова на слухача – мовець урахує в своїй комунікативній поведінці присутність іншої особи (інших осіб); настанова на третіх осіб – ті, хто відсутні у ситуації, але можуть входити в сферу інтересів мовця або слухача; настанова на дійсність – референція; настанова на пропозиційний зміст – відрізняється від настанови на дійсність, оскільки лише відображає її в мовному вислові; настанова на мовні засоби – вибір найбільш підходящих засобів» [2, с. 34–35].

У комунікативній функції ідіодискурсу реалізуються комунікативні наміри адресанта та адресата, представлені у формі діалогу, який проявляється «в усій повноті свого вираження (словесно-інтонаційного і паралінгвістичного) і спрямування, з урахуванням усіх позамовних чинників (соціальних, культурних, психологічних), істотних для успішної мовної взаємодії» [3, с. 34–35], та має на меті «досягнення творчого порозуміння» між ними [1, с. 319–320]. Таким чином, діалогічність ідіодискурсу розуміється як невід’ємна його характеристика, адже усяка комунікативна подія направлена на адресата.

Успішність діалогічного спілкування залежить від фатичної інтенціональності, налагодження контакту між автором та адресатом, яке проходить в три етапи: встановлення, підтримання та розмикання. Діалог в усній комунікації «віддзеркалює комунікативну подію усного, контактного, безпосереднього спілкування, в якому партнери вербально (а також і невербально) шляхом зміни комунікативних ролей у конкретній ситуації прагнуть досягти бажаних результатів [10, с. 158–159].

Діалогічне спілкування в комічному ідіодискурсі має свої особливості. Так, в усній комунікації ді-

лог між Д. Баррі та його опонентом розпочинається зі встановлення контакту, форма прояву якого різниться в залежності від ситуації, особистості комуніканта та їх кількості.

(1) *BILL MAHER: All right, he's the Pulitzer Prize winning humorist. His new book is "Live Right and Find Happiness (Although Beer is Much Faster)" Dave Barry. How are you, sir? Great to see you!*

Рис. 1.

Dave, you are what I call "RF" – reliably funny. DAVE BARRY: Thank you [7].

Представлений уривок з інтерв'ю ілюструє етап встановлення контакту між Д. Баррі та ведучим телешоу. Вербально контакт устанавлюється в момент обміну привітальними репліками. Вербальне привітання підсилюється міцним рукоштовуванням (рис. 1) та зоровим контактом між комунікантами.

У наступному прикладі контакт між комунікантами встановлюється через невербальні засоби комунікації. Власне цей перший етап можна підрозділити на три так звані «підетапи»: встановлення (рис. 2), підтримання (рис. 3) та розмикання (рис. 4). (2) *CRAIG FERGUSON: Welcome back! My next guest is the Pulitzer Prize-winning writer. His latest book "Lunatics". Dave Barry everybody!*

Рис. 2

Рис. 3.

Рис. 4 [6]

Кінесичні та проксемічні складові вищенаведених зображень – широкі посмішки на обличчях та близька відстань у момент привітання, свідчать про дружні та теплі відносини між Дейвом Баррі та Крейгом Фергюсоном, відомим американським ведучим, який з 2005 по 2014 рік вів популярне телевізійне шоу “*The Late Late Show with Craig Ferguson*” на каналі CBS.

Задля встановлення контакту з аудиторією протягом туру на підтримку книги “*You Can Date Boys When You’re Forty*”, Д. Баррі починає свій виступ з невимушеного жарту:

(3) DAVE BARRY: *Thank you all for coming up! Um... About the title ... I don't usually ... I mean I end up giving them the title but as only they make me suggest like a lot of them and they reject most of them. Um ... I actually suggested some of these titles for this book [You Can Date Boys When You're Forty]: “Dave Barry's Vague General Book of Humor Topics”, “Dave Barry's Guide to Whatever this Book is About”.*

AUDIENCE: [laughter].

DAVE BARRY: *Um ... this was the branding one and this was after I got tired of getting rejected:*

“Dave Barry. A Dave Barry Book by Dave Barry”
AUDIENCE: [laughter].

DAVE BARRY: *And the one I wanted to use and actually pushed really hard for but they rejected was: “Dave Barry. You Probably Thought He Was Dead”.*

AUDIENCE: [laughter] [3].

У цьому прикладі Д. Баррі задля створення комічної атмосфери в аудиторії вдається до декількох стилістичних прийомів. Він використовує лексичні повтори, виражені власним ім'ям (Dave Barry), тим самим применшує значущість нещодавно опублікованої книги. Автор називає її «невизначною» та «гідом з аби чого». Також, письменник виражає власну втомленість від процесу обрання назви книги, таким чином створює абсурдну назву, в якій зазначає лише власне ім'я та прізвище. Наостанок, він уживає чорний гумор задля створення чергової назви “*Dave Barry. You Probably Thought He Was Dead*”. Підтримання контакту аудиторією фанів відбувається невербально через сміх, що свідчить про успішність цієї комунікації та досягнення авторської мети – розрядки обстановки та створення невимушеної атмосфери.

Підтримання контакту в усній комунікації також може мати вербальний та невербальний способи прояву (див. приклади 4 і 5):

(4) TV-HOST: *Dave, Dave, Dave ... Good. Glad to see you. I haven't seen you in forever. I haven't read this [“Lunatics”] yet.*

DAVE BARRY: *Nor have I. I wrote a half of it. The half I wrote I haven't read [laughs] [6].*

Для підтримання контакту з Д. Баррі, ведучий телешоу вживає антропонім – тричі повторює ім'я Dave, де “*Dave, Dave, Dave*” є відсилкою на загальновідому фразу “*Well, well, well*”, яку промовляють на адресу людини, чия поява виявляється неочікуваною. Таким чином, мовець висловлює здивування або невіру в можливість їх зустрічі. Комізм повтору імені (*Dave, Dave, Dave*) полягає у навмисному порушенні логіко-поняттєвих норм: невже ведучий не знає, хто буде гостем його програми?

Наступне порушення логіко-поняттєвих норм спостерігається у репліці Д. Баррі, який для підтримання діалогу вдається до того ж самого гумористичного прийому. Виходячи з його відповіді, на-

прошується логічне запитання: як співавтор книги міг не читати особисто написану частину? Адже автори, як відомо, дуже ретельно ставляться до процесу написання.

(5) TV-HOST: *Hello everyone! Welcome back! We have a very special guest tonight on our show. Please welcome Pulitzer Prize-winning author Dave Barry.*

AUDIENCE: *[Applauses].*

TV-HOST: *Hello, sir. I'll stand up and then ... oh. No, I guess it's all right.*

DAVE BARRY: *We're good.*

TV-HOST: *So, how is it going?*

DAVE BARRY: *Good, good, thanks for asking. And you?*

TV-HOST: *I'm great. Thank you for asking.*

DAVE BARRY: *Congratulations on a hundred shows!*

TV-HOST: *We did us a hundred times. Can you believe that?*

DAVE BARRY: *With the skyline...*

TV-HOST: *Yeah. No, she's a beauty!*

DAVE BARRY: *Yeah, maybe in the next hundred shows you could, I don't know, it could be day. Hmm ...*

TV-HOST: *That's ... It has never been day on a show.*

DAVE BARRY: *No, no...*

TV-HOST: *Um ... all right. Well, have you seen what we've done in the green room?*

DAVE BARRY: *No, I have not.*

TV-HOST: *There is a chair.*

DAVE BARRY: *WOW! First class.*

TV-HOST: *Let's check it out! Yeah, all right ... So, you have a Pulitzer Prize. That's nice.*

DAVE BARRY: *Not on me, but yes. Here is a small tip to journalism students about the Pulitzer Prize: "No one ever checks". You assume that I have one because somebody told you but I got it. Wait it's very easy to get stuff on the Internet. So, what I'm saying is just say, you know, quietly you have a Pulitzer Prize in at some point everybody will believe it and there's really no need even go to college to be honest.*

TV-HOST: *What am I doing here?* [4].

Діалог починається з банального привітання: *Hello, sir. So, how is it going?* та банальної відповіді:

Good, good, thanks for asking. And you? Але, потім, переключаючись суто на тему розмови, ведучий, щоб підтримати діалог з Д. Баррі, використовує прецедентну назву *the Pulitzer Prize*, яка також виступає у ролі алюзії, відсилаючи до загальновідомого факту – присудженню Дейву Баррі Пулітцерівської премії. Д. Баррі продовжує діалогічну інтеракцію, в якій дає пораду студентам, які навчаються на журналістів, в основу якої покладено абсурдність. Замість того, щоб дати настанову майбутнім журналістам, він «навчає їх» брехати та прикидатися. Ведучий підігрує Д. Баррі та і задається питанням *What am I doing here?*, що ще більше робить усю ситуацію абсурдною та комічною одночасно.

Фатична сутність етапу розмикання контакту вербально проявляється у клішованих фразах:

(6) DAVE BARRY: *Well, anyway, thank you all for coming. I'll be glad to sign your book, anyway. Thank you!*

AUDIENCE: *[Applauses]* [3].

(7) DAVE BARRY: *I really appreciate you guys coming out on a horrible night. I appreciate that.*

AUDIENCE: *[Applauses]* [1].

Репліки Д. Баррі у прикладах (6) та (7) свідчать про офіційну тональність спілкування. Спілкуючись з аудиторією шанувальників в ході презентацій певної книги автор поводить себе досить стримано, що підтверджує проксемічна складова комунікації. Зважаючи на досить далеку відстань між аудиторією та Д. Баррі, у момент прощання він лише дистантно махає рукою (рис. 5).

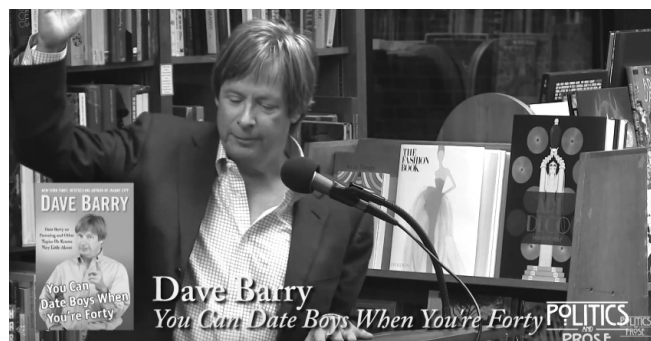

Рис. 5. [1]

Під час зустрічі один на один з ведучими телепрограм або новин Д. Баррі, щоб виказати свою повагу, на прощання тисне руку, що вказує на позитивне завершення комунікації. Середня дистанція

свідчить про перебування комунікантів у особистісній зоні спілкування (рис 6).

(8) *TV-HOST: Great to have you! Thanks so much for joining us!*

DAVE BARRY: It's my pleasure. Thank you!

Рис. 6. [2]

Також, розмикання контакту між його учасниками може мати настанову на продовження. Коли Д. Баррі прощається, він експліцитно уживає в своїй репліці обставини майбутнього часу (*next week, every week, forever*). Однак, це приводить до порушення онтологічних норм, тому що учасник телевізійного шоу є людиною запрошеною і не може приходити на програму у якості запрошеної знаменитості, коли йому забажається. Це й робить ситуацію комічною.

(9) *TV-HOST: Special thanks to our guest Dave Barry!*

DAVE BARRY: And I'll be back next week and every week [pause] forever [5].

Таким чином, розглянуті приклади відображають особливості комунікативної функції в комічному ідіодискурсі Д. Баррі. Ці особливості полягають у єдності стилістичних та лексичних рис спрямованих на встановлення, підтримання та розмикання контакту з адресатом. Комуніканти, «у сукупності своїх соціальних та ситуативних ролей, знань про світ, мотивів та цілей, <...> проявляють діяльнісний характер під час встановлення, підтримання та розмикання контакту в різних ситуаціях» [11, с. 30–31] комічного ідіодискурсу Д. Баррі.

3. Висновки

Функціональне поле комічного ідіодискурсу, таким чином, обумовлюється відбором специфічних вербальних та невербальних засобів, які вплива-

ють на змістовну структуру тексту відповідно до комунікативної ситуації. Комічний ідіодискурс Дейва Баррі виконує ряд функцій, основною з яких є комунікативна функція. В основу цієї функції покладено поняття діалогічності. Діалогічна сутність комічного ідіодискурсу Д. Баррі відзначається фатичною сутністю. Отже, установа діалогічних відносин між учасниками комунікації проходить три етапи: встановлення, підтримання та розмикання контакту. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому вивченні особливостей комунікативної функції комічного ідіодискурсу Д. Баррі, а також її особливостей у письмовій комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М.М. Собрание сочинений, т. 5. Работы 1940-х начала 1960-х годов. / М.М. Бахтин М. : Русские словари. 1996. – 730 с.
2. Богданов В.В. Речевое общение: прагматические и семантические аспекты / В.В. Богданов. – Л. : Изд-во Ленингр. гос. ун-та, 1990. – 88 с.
3. Васильева Н.В. Краткий словарь лингвистических терминов / Н.В. Васильева, В.А. Виноградов, А.М. Шахнарович ; отв. ред. чл.-корр. РАН Ю.Н. Караулов. – М. : Рус. яз., 1996. – 175 с.
4. Иванищева О.Н. Толерантный дискурс в современном обществе : учеб. пособие / О.Н. Иванищева, И.И. Жаданова. – М.-Берлин : Директ-Медиа, 2015. – 217 с.
5. Кожина М.Н. Стилистика русского языка : учебник [Электронный ресурс] / М.Н. Кожина, Л.Р. Дускаева, В.А. Салимовский. – [4-е изд., стереотип.]. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 464 с.
6. Левицкий А.Э. Функциональный подход в современной лингвистике / А.Э. Левицкий. // *Studia linguistica*. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – № 4. – С. 31–38.
7. Лобова О.К. Англоязычная стэндап-комедия как жанр комического институционального дискурса / Оксана Константиновна Лобова : дис ... канд. филол. наук : 10.02.04. – Харьков, 2013. – 226 с.
8. Мартынюк А.П. Разграничение дискурса и текста с позиций интеграционного подхода / А.П. Мартынюк // *Вісник Харків. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна*. – 2009. – № 866. – С. 69–77.
9. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США : монографія / В.О. Самохіна. – [Вид. 2-е, перероб. і доп.]. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – 360 с.
10. Формановская Н.И. Речевое общение: коммуникативно-прагматический подход / Н.И. Формановская. – М. : Рус. яз., 2002. – 216 с.
11. Шпак О.В. Реалізація комунікативної категорії

КОНТАКТ у сучасному англомовному дискурсі / Олена Владиславівна Шпак : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. – Харків, 2015. – 238 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Dave Barry, «Live Right and Find Happiness (Although Beer is Much Faster)» [Electronic resource]. – Access: <https://www.youtube.com/watch?v=9srOZmtiAL0&t=2615s>. 2. Dave Barry on Best State Ever: A Florida Man Defends His Homeland | 2016 Miami Book Fair [Electronic resource]. – Access : https://www.youtube.com/watch?v=8h2CXQWkYE&index=4&list=PLTMAyn001vY8M4U61hFk7uHyHHEg7q3E_. 3. Dave Barry “You Can Date Boys When You”re Forty” [Electronic resource]. – Access : <https://www.youtube.com/watch?v=F1u7RNomj58&t=2000s>. 4. Episode 100 – Interview with Dave Barry (Part 1) [Electronic resource]. – Access : <https://www.youtube.com/watch?v=aT9Wpb8fBkA>. 5. Episode 100 – Interview with Dave Barry (Part 2) [Electronic resource]. – Access : <https://www.youtube.com/watch?v=n2wvpwhL-U4>. 6. Late Late Show with Craig Ferguson 8/6/2012 Stephen King, Dave Barry, The Rock Bottom Remainde [Electronic resource]. – Access : <https://www.youtube.com/watch?v=oalEBy2VL08&t=1698s>. 7. Real Time with Bill Maher: Dave Barry – Free Range Parenting (HBO) [Electronic resource]. – Access : <https://www.youtube.com/watch?v=rGmY-SwT37g>.

REFERENCES

Bahtin, M.M. (1997). *Problema teksta [Text Problem]*. Moskva: Russkie slovari Publ.
Bogdanov, V.V. (1990). *Rechevoe obschenie: pragmaticheskie i semanticheskie aspekty [Speech communication: pragmatic and semantic aspects]*. Leningrad: Leningradskiy gos. universitet Publ.
Vasileva, N.V. (1996). *Kratkiy slovar lingvisticheskikh terminov [A Brief Dictionary of Linguistic Terms]*.

Moskva: Russ. yaz. Publ.
Ivanischeva, O.N. (2015). *Tolerantnyiy diskurs v sovremennom obschestve: uchebnoe posobie [Tolerant discourse in modern society: a textbook]*. M.-Berlin: Direkt-Media Publ.
Kozhina, M.N. (2008). *Stilistika russkogo yazyka: uchebnik [Stylistics of the Russian language: a textbook]*. Moskva: Flinta Publ.
Levitskiy, A.E. (2010). *Funktsionalnyiy podhod v sovremennoy lingvistike [Functional approach in modern linguistics]*. Kyiv: Kyivskiy universytet Publ.
Lobova, O.K. (2013). *Angloyazychnaya standap-komediya kak zhanr komicheskogo institutsionalnogo. Dys. kand. filol. nauk [British and American standup-comedy as a genre of comic institutional discourse. Cand. philol. sci. diss.]*. Kharkov. 226 p. (in Russian)
Martyinyuk, A.P. (2009). *Razgranichenie diskursa i teksta s pozitsiy integratsionnogo podhoda [Differentiating discourse and text on the basis of the integrational approach]*. *Visnyk Kharkiv. nats. un-tu im. V.N. Karazina. – V.N. Karazin Kharkiv. National Univ. Messenger*, 866, 69–77 (in Russian)
Samokhina, V.O. (2012). *Zhart u suchasnomu komunikatyvnomu prostori Velykoi Brytanii ta SShA: monohrafiia [Joke in modern communicative space of Great Britain and the USA]*. Kharkiv: KhNU im. V.N. Karazina Publ.
Formanovskaya, N.I. (2002). *Rechevoe obschenie: kommunikativno-pragmaticheskiy podhod [Speech communication: communicative and pragmatic approach]*. Moskva: Russ. yaz. Publ.
Shpak, O.V. (2015). *Realizatsiia komunikatyvnoi katehorii KONTAKT u suchasnomu anhlomovnomu diskursi. Dys. kand. filol. nauk [The Communicative Category CONTACT in Modern English Discourse. Cand. philol. sci. diss.]*. Kharkiv. 238 p. (in Ukrainian)